

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Hrozby malomocných.

Len slabí sa vyhrážajú. Čo sa vyhrážania týka v tomto našeho malomocného ministerpredsedu Fejérváry-ho len tie staré baby prevýšia, čo v čas zimy na teplých hrnčekoch sedia na placi. Aj tieto sa vyhrážajú keď im do pazúrov príde nepríjemný kupec, pri tom ale sa nepohnú z miesta. Vyhrážanie je ostatne známa vlastnosť našich generálov. Dotiaľ sa vyhrážali svojim časom Talianom, kým ich títo dobre vymlátili a v roku 1866 pre samé vyhrážania aj zutekať zabudli pred Prusom. Čo sa teda vyhrážania týka, to sú naši generáli veľmi hrdí a zmužili vojaci. Takýto je aj generál Fejérváry, ktorý ani sám nevie akým. Žije on ako ministerpredseda len zo samého vyhrážania. Keď mu vyjde zásoba hrozieb ide na audienciu ku kráľovi a tam sa potúži.

Pohliadnime že si ako vyzerajú tieto hrozby nášho chybného generála a ministerpredsedu. Po prvých audienciách, ktoré mal Fejérváry u kráľa, vyhrážal sa: že municipiam, ktoré sa mu nepodrobia, pošle na krky kráľovských komisárov; že úradníkom verejnej správy nedajú platu; že nebudú platiť štátne dlžoby; že povstane následkom toho hospodárska kríza; že vyslužených vojakov nepustia domov a napokon že povolajú do služby rezervistov. Všetky tieto vyhrážania roztrubovaly platené židovské noviny po celej krajine. A aby svet videl že sa Fejérváry nezartuje, podplatení židovskí agenti usporiadali na dolných krajoch v čas žatvy štrajk polných robotníkov. Ponevác ale všetko toto nevedlo ku cieľu a ani koalícia sa nenafakala a nerozpadla,

ani municipia neopustily viastenecké stanovisko passivnej rezistencie nepodrobily sa Fejérvárymu a jeho nezákonnej vláde musel veliteľa svojho v každom ohľade hodný minister vnútorných záležitostí Kristóffy s červenými socialdemokratmi bez Boha, bez vlastia bez svedomia priateľstvo uzavreť. Socialdemokrati, títo označení nepriatelia verejného poriadku a každého privatného majetku; každej viery a každého náboženstva pod zákonnou ochranou nezákonnej vlády a pod veliteľstvom nenasýtených židovských panákov búria teraz ľud beztristne po celej krajine. A aby tieto v nešlechetnom podujatí jejich potúžení boli, už či zaslepení alebo najatí, pridružilo sa im niekoľko intolerantných luteranských národovcov a táto driečna kompánia v ľudových shromáždzeniach každú nedelu blúzni proti Bohu, proti náboženstvu a cirkevným vrchnostiam a proti všetkému čo je ľudu sväté.

Ponevác ale všetko toto nič neosoží, odcestoval Fejérváry do Ischlu ku kráľovi na audienciu. S touto audienciou mohol byť Fejérváry ozaj spokojný bo sa mu pošastilo doniesť z tadiaľ sebou novú zásobu tuhých a vyberaných výhraziok.

Ako ale vyzerajú tieto vyhrážania? Fejérváry akožto verný priateľ červených socialdemokratov musel si osvojiť jejich základné zásady. Takáto základná zásada socialdemokratov je, že každý majetok je krádež. Z tejto zásady vychádzajúc chcjú sa socialdemokrati vo všetkých majetkoch deliť. Ako pravý socialdemokrat chcel by sa teda aj c. a k. generál Fejérváry deliť. Dľa úradného listu jeho vyhrážal sa, že privlastní štátu cestou expropriacie fideikomisse, teda rodinné veľké statky a pánstva grófov a fúrštov a že tieto potom

parceliruje, teda medzi ľud podelí. pravda v prvom rade medzi socialdemokratov. Pri takomto parcelovaní, delení Fejérváryho by poriadny človek z hola nič nedostal. Touto hrozbou naľakal chcel Fejérváry veľkých pánov. Prilákal ale chcel ku sebe ešte viacej socialdemokratov a židov. Židia už od dávna škúlia na tie veľké pánstva, ktoré im ešte nepatria. A boly by to ozaj židovské hody po celej krajine, keby sa Fejérvárymu kedy postasiflo tieto veľké pánstva expropriovať. Žeby pri takejto expropriácii kresťan ani pod brázdu zeme nedostal to je isté.

Keď už ale Fejérváry nasilu chce expropriovať, to my mu dáme inakšiu radu. Tam má Trenčiansku stolicu. Tá je celkom v židovských rukách. Veľké pánstva Bytča, Strečno, fúršta Esterházyho do árendy vzal najprv, a keď hory v nich vyklčoval a zpusťošil nie celkom počestným spôsobom kúpil starý Leopold Popper. Pre túto kúpu prišiel Leopold Popper do chládku. Ponevác sa mu vraj krivda stala spravili ho barónom. Tieto pánstva sú doposiaľ v rukách z čiastky Popperovcov a z čiastky Samuela Hahna, ako to meno ukazuje tiež žida. Keď teda Fejérváry chce expropriovať a deliť, nech túto expropriáciu najprv tuto začne a nech tie všeliaké Beskydy, Javorníky, Pindule a Kysuce medzi tamojšie obce podelí. Aspoň ten ľud nemusí z tadiaľ vandrovať do Ameriky. Ale keď už Fejérváry na silu chce expropriovať, nech expropriuje a podelí pánstvo Schenkové pri Trenčíne. Tým chudobným občanom toho okolia by veľmi dobre padlo kúsok hory a niekoľko záhonov roli. Nech teda Fejérváry jeho expropriáciu najprv u židov začne.

Dľa úradného listu vyhráza sa však Fejérváry aj tým že cirkevné statky vezme pod štátnu správu. S jakým právom sa nesmieme pýtať, bo Fejérváry nezná žiadného práva. Práva cirkevné a štátne sú Fejérvárymu kvačky. Naľakal chcel ale Fejérváry biskupov a iných hodnostárov čo cirkevné statky užívajú, aby sa mu bez všetkej podmienky podrobili. Toto by mal byť začiatok odobrania cirkevných statkov. A týmto zas len židom a socialdemokratom chcel Fejérváry službu preukázať a sa im zavďačiť. Bo keď by cirkevné statky prišli do štátnej správy, to by bolo prvé že by ich židom dali do árendy. Známo je ale ako štát administruje štátne statky, z toho sa dá

predpokladať že by tie cirkevné statky pekne vyzeraly, keby ich štát do opatery vzal.

Fejérváryho vyhrážania nemaju však konca kraja. Aj s tým sa vyhráza že štát odoberé všetky náboženské a obecné školy a zoštatní ich. Týmto chce nátlak robiť zvlášte na katolícke obyvatelstvo a v prvom rade na katolícku cirkev. Nielen pozemské statky cirkve by chcel odobrať, lež i večné statky ľudu, totiž dušne spasenie. Týmto zas len vodu ženie na mlyn židov a socialdemokratov. Bo veď vieme ako tie štátne školy vyzeraju a akých ptakov v nich vychovávajú. Mravná a hmutná zkáza ľudu je cieľom Fejérváryho a jeho kompanov.

Ponevác si ale hrozby tohoto nadúreného generála v krajine nikto nevšima išiel zas na audienciu ku kráľovi a doniesol si novú zásobu vyhrážania. Z tej audiencie síce chytro domov prišiel nevypadla ona teda celkom podľa jeho chuti. Musela sa teda nová porada držať aj vo Viedni a v Budapešti. V týchto poradách uzniesol sa Fejérváry s jeho konpanmi čo sú ozdobení titulom ministrov, že snem uhorský prinútiť, aby sa alebo zriekol svojich konštitucionálnych práv alebo že ho zničia. Koaliciu, teda väčšinu snemu, rozdvójí chceli najprv s pomocou liberálov. Keď toto niako neišlo, dali sa huckať v koalícii stránku neodvislých a novu stránku Bánffyho. Táto flinta im však tiež zolhala. Išli teda o krok ďalek a uzavreli svázok so slobodomyselnými, freimaurermi, židovskými demokratmi a ešte aj liberálnu mládež university, pravda samých židov nahuckali aby do 15-ho septembra, v ktorý deň snem prvé zasadnutie bude držať, každý deň demonštrovali po uliciach za prevedenie všeobecného a súkromného volebného práva.

Ku 15-mu septembru chystá sa zvlášte ale barón Fejérváry, dľa tej rady akú mu dali vo Viedni vojenské kruhy. Pred snemovňu maju v tento deň vyrukovať všetci socialdemokrati; z tej príčiny už včul oznámili, že v žiadnej fabrike nebudu robiť; na pokynutie, snád na znak Krištoffyho inzultovať budu údov koalície a zvlášte ich vodcov. Fejérváry sa postaral aby vojsko v kasárňach v tento deň pripravené bolo; Béla Rudnay, ktorý bol vždy úslužným paholkom každej liberalnej vlády drží zas pripravenú svoju armádu policajtov. Pekné poriadky porobil teda br. Fejér-

váry aby ľud proti snemu pobúril najprv v krajine a potom v hlavnom meste. Postaral sa na oko aj o poriadok. Všetko toto ale robí Fejérváry tým najperfidnejším spôsobom. Stroji zbúry a stara sa o poriadok aby kráľovi mohol povedať, hľa nelen celá krajina lež aj hlavné mesto je proti koalícii, treba teda tento snem zas odročiť, alebo celkom rozpustiť a to všetko preto aby on s jeho konpanmi ďalej mohol krajinu ridiť.

Na všetky tieto nešlechetné pokusy dal vykonný výbor spojenej opozície v zasadnutí 5-ho septembra náležitú odpoveď, keď jednohlasne uzavrel aby proti tejto nezákonnej vláde 15-ho septembra pozdvihnutá bola v sneme v smysle konštitúcie obžaloba. Túto obžalobu z vlády Fejérváryho žiadna moc nezmyje.

Fejérváry sa pravda na to dúri. My mu však na jeho hrozby s nasledujúcou rozprávkou odpovedáme: Bol jeden nahnevaný generál a povedal majórovi oplujem ja celý váš regiment. Majór mu ale odpovedal, keď vaša Excelencia celý regiment opluje to z toho na jednotlivého vojaka veľmi málo padne; keď ale každý vojak regimentu opluje vašu Excelenciu, kto na svete vás potom umyje.

Jednota kresťanov.

Nedávno stálo v novinách, že v Turecku bývajúce kresťanské národnosti, jako: Srbi, Gréci, Rumuni, Bolgári, Albánci a Arméni v tom sa usniesli, že utvoria jednu kresťanskú jednotu, aby sa oproti svojmu spoločnému nepriateľovi mohamedánskemu nielen brániť, ba ho aj prevládať mohli. Aj v drahej vlasti našej bývajúce kresťanské národnosti, jako: Slováci, Rusnáci, Rumuni, Srbi, Horvati a Nemci, majú tiež svojho spoločného nepriateľa. A tento spoločný nepriateľ je nie uhorský národ — jako to teraz socialdemokratickí vodcovia našich slovenských národovcov tárajú — ale je to židovsko kazárske spojenie s liberálmi, so socialdemokratickými proletármi, s demokratmi a so slobodnými murármi. Tento nepriateľ v krajine našej je nebezpečnejší, jako mohamedánsvo v Turecku. Oproti tomuto nebezpečnému nepriateľovi v Uhorsku bývajúce kresťanské národnosti len tak zvíťazia, jestli dľa príkladu v Turecku bývajúciach kresťanských národnosti aj my tu v našom milom Uhorsku utvoríme jednu kresťanskú jednotu.

Tento vznešený cieľ dosiahnuť, vytknula sebe naša kresťanská ľudová strana ešte pred 10 rokami, keď sa utvorila. Čím pomalšie pôjde toto spojenie všetkých kresťanov do jedného tábora, tým neskoršie odpomoženo bude tým nehodám, na ktoré naša drahá vlasť tak veľmi krváca. Kto za túto jednotu nenie, čo viac, kto proti nej

bojuje, ten aj nechcejúc, ženie vodu na mlyn židov, liberálov, socialdemokratických proletárov, bez Boha demokratov a slobodných murárov. Víťazstvo nad našimi nepriateľmi nikdy nevydobyjeme, jestli každá tu v krajine bývajúca národnosť, osobytne pod svojou zástavou bojovať bude, ba čo viac, takýmto spôsobom pomery krajiny našej ešte horšie budú zo dňa na deň. Nenie zapotreby ďalej dokazovať tú pravdu, že právo jak jednotlivých ľudí, tak aj jednotlivých národností a národov tým viacej je poistené a ubezpečené, čím mocnejší kresťanský duch previeva v krajine. Nech sa len naším židom aj jejich najnovším spoločníkom: socialdemokratom, liberálom (ktorí ešte vždy žijú) a slobodným murárom podarí v tejto krajine kresťanstvo utlačiť a udusiť, s tým je na sto rokov poistené jejich panstvo a naše otroctvo! Naopak, jestli však kresťania v tejto krajine žijúci, bez rozdielu viery a národnosti, spoja sa do jednej kresťanskej jednoty, vtedy spoločného nepriateľa istotne prevládeme a potom skorej dajú sa vyrovnáť aj nedorozumenia, ktoré panujú teraz medzi jednotlivými národnosťami a vierami. Kto teda jednotlivé kresťanské národnosti a vierovyznania oproti jednodruhému hucká, je nepriateľom jednoty kresťanov, a tak aj drahej vlasti našej.

Spoloční nepriatelia všetkých kresťanov sú židia, liberáli socialdemokratickí proletári, demokrati bez Boha a takrečení slobodní murári i všetci, ktorí zaslepení rozličnými sľubami, alebo bezbožnou a nezákonnou vládou doprosta najatí s nimi držia.

Cieľom premoženia týchto zaťatých nepriateľov kresťanstva utvorila sa ľudová strana. Čo táto kresťanská, politická strana behom desať rokov za ľud kresťanský učinila a obetovala, to je každému v Uhorsku známo. Vzdor tomu ale zdvihli sa proti tejto kresťanskej strane nepriatelia, ktorí ju napádali, najprv zo stanoviska slovensko národnostného v luteránskych novinách, v hlavnom meste vychodiacich, potom zas v novinách katolíckych, vychodiacich na vidieku. Roztrubovalo sa tu v obidvoch týchto novinách, že je kresťanská ľudová strana nepriateľom kresťanského ľudu slovenského, bo že je šovinistická. Takéhoto planého cigánstva dopustiť sa môže len intolerantný luterán alebo vysokomyslný a zaslepený husita. Táto luteránsko-národnostná kompánia stroji sa vydržiavať po Hornom Uhorsku ľudové shromaždenia tým cieľom, aby tu kresťanskú ľudovú stranu vykorenili. I aby sa im to tým ľahšie podarilo, intolerantní luteráni a zaslepení katolíci spojili sa so socialdemokratickými proletármi. Jedno takéto luteránsko-katolícke a socialdemokratické ľudové shromaždenie vydržiavali dňa 27. augusta v Prešporke. Na tomto ľudovom shromaždení socialdemokrat Pavel Pacela, pred slovenským katolíckym ľudom a pri prítomnosti katolíckeho kňaza, Ferdinanda Jurigu, opovážil sa také hany kydať na kresťanstvo, že ho mestský vicekapitán Albel musel prísne zavrútiť. Podobné shromaždenia majú sa aj v iných mestách vydržiavať. Čo z toho nasleduje.

Socialdemokrati sú nepriatelia Boha a každého náboženstva, a ako vôbec známo, sú nepriateľa vlasti a

každého spoločenského poriadku. Tí národnostní luteráni alebo neluteráni, čo so socialdemokratmi držia, sú zároveň nepriatelia Boha, každého náboženstva a sociálneho poriadku a sú zafatí nepriatelia svojej vlasti. Žiadon katolík, čo miluje svoje náboženstvo, a ktorému drahá je vlasť, nemôže, ba nesmie ísť na takéto luteránsko-socialdemokratické ľudové shromaždenie a s dobrým svedomím nemôže a nesmie čítať a držať také noviny, ktoré toto náboženstvu a vlasti nebezpečné počínanie zaslepených, alebo podplatených agitátorov schvaľujú.

Kde si moja ľudová strana?

Darmo je, nemožno vám dať pardon, vy s liberálmi sa obyzujúci kňazi.

Je pravda, že aj ja patríam do tábora vášho, ale len natoľko, nakoľko ste kňazi, ohľadom politiky ale nemôžem vám dať pokoja, bo je potrebné abych vás, ako anjel sv. Petra kedy-tedy do boku bodnul, lebo ináč by ste pozabudli že ste kňazi, a ako takýto že jedine len s kresťanskou ľudovou stranou môžete držať.

Kým ľudovej strany nebolo, ešte nebilo to tak do očí keď kňazi s liberálmi držali a hlasovali, preukázali ale aj vtedy málo političnej zrelosti, lebo abych iné nespomenul, podotknem len to, že v Nemecku tak zvaný «Kulturkampf» v jednote našiel katolíckych kňazov a veriaci ľud, z čoho to nasleduje, a to celkom logične, že v Uhorsku katolícki kňazi i hneď, ako s Kolomanom Tisza liberáli začali k zkáze krajiny a cirkve panovať, mali v jednote s ľudom proti tejto strane bojujúc, práva kresťanstva zastávať.

Aby ale niektorý nepovedal, že ja staré hriechy spomínam, nuž prejdem na novší čas a dosvedčím, že za časov našich kňazi nemôžu s inou stranou držať, myslím to v boji političnom, ako s našou kresťanskou ľudovou stranou, aj nech potom povie ten p. Trenčiansky a ten druhý p. dopisovateľ «Katolíckych Novín», či moje odvodnenie a dosvedčenie je logičné alebo nie, aj nech sa opýta mojích profesorov filosofie či som ja už za mladý vedel dedukovať, a síce dľa filosofie nie dajakého moderného liberálneho filozofa, akí na universite Budapeštianskej učia, ale dľa filosofie sv. Tomáša Aquinatského!

Pred desiatmi rokmi povstala ľudová strana tým cieľom, aby proti liberálnej, tojest nekresťanskej a freimaurerskej, židovsko-liberálnej strane hájila a bránila právo ľudu a zásady kresťanské.

Povedzte mi p. Trenčiansky a vy druhý p. dopisovateľ, ktorá druhá strana zastupuje v svojom programme a v svojom verejnom účinkovaní tieto dve pravdy, ako ľudová strana?

Spal ste alebo aspoň driemal ste, že ste nečítal tie reči, ktoré v sneme držali ľudoví vyslanci?

Všetci jednomyselne bránili a bránia právo ľudu; hlásali a ohlasujú zásady kresťanské.

Ja som bol kaplánom pri takom kňazovi, (dnes je už titulárny kanonik, lebo ľudákov len titulmi odmieňajú)

ktorý od prvoti čo najoduševnejší vodca v Trenčiansku účinkuje, a my spolu vždy s radosťou sme čítali tie reči, ktoré z úst našich vyslancov v sneme znely a veľkú duševnú potechu sme mali z toho, že máme na sneme stranu, ktorá túžby srdce našich a smýšľanie naše smelo hlása a vyslovuje.

Ešte jedno pp. dopisovateľa «Katolíckych Novín»!

Závoj kryje oči vaše, že nevidíte tie praktičné výsledky, ako sú katolícke spolky, kruhy, peňažné a potravné spolky atď., ktoré nikdy by neboly povstaly, keby sa na horizonte nebola zjavila ľudová strana, tak ako pri moste Milvius zjavil sa Konštantinovi Veľkému svätý kríž s nápisom: in hoc signo vinces! (V tomto znaku zvíťazíš!)

Že náš utrápený ľud má prítomne ku komu s dôverou pohliadnuť to, sme-li uznaliví a pravdomluvní, jedine len blahonosnému účinkovaniu našej milej ľudovej strany pripísať musíme.

To nikto tajiť nemôže, že k političnému povedomiu jedine len ľudová strana náš ubiedený a zanechaný ľud priviedla.

Áno dlhy si platme, tojest pravdu si povedzme a priateľmi zostaňme.

Ja ale moje články nepíšem pre tak múdrych dopisovateľov «Katolíckych Novín», ale pre mojich v Kristu ľudových priateľov, pre ten ľud, ktorý už bojoval a ktorý aj v budúcnosti za ľudovú stranu bojovať bude!

Spomenul som, že v najnovšom čase jedine ľudová strana je tá, ktorá právo ľudu a zásady kresťanstva zastáva.

Keď je to ale tak, nuž z toho nasleduje to, aby kňazi čo pastieri na dobrú pašu viedli svoj ľud, tojest, aby kňazi čo vodcovia političní, lebo po vidieku máme síce dosť ľudákov, chýbaju nám ale vodcovia, ktorí by sa za ľud verejne vystavovali, preto teda hovorím, aby kňazi čo političní vodcovia spolu v jednote a to všetci a všade s ľudom držali, aby ľud k tomu presvedčeniu došiel a dozrel, že všetci za jednu svätú vec bojujeme, za víťazstvo kresťanstva v Uhorsku.

My ľudáci musíme byť preto s organizovaní proti jakejkolvek strane, musíme byť prichystaní k tomu, že keď aj koalícia k víťazstvu dôjde, neskôr zas len proti niektorej strane bojovať budeme, veď dnes-zajtra kríza političná sa dovrší.

Preto táto moja epistola zneje k tým bratom v Kristu, ktorí kedy-tedy liberalom radosť spôsobili tým, že nekráčali rovnou cestou, ale myhali očami sem-tam, či aj ľudáci, aj synovia Izrael, aj p. liberáli sú s nimi spokojní.

Nem oda Buda! Nie tak! Dvom pánom nemožno slúžiť?

Keď som počul, že jeden mladík, (lebo ja som už starý) aby faru obdržal — lebo liberálny vyslanec hrozil sa, že ju nedostane, preto, že české kázne drží, za čo ho za pánslava cheli vyhlásiť — nuž aby faru obdržal, ačkolvek len sám pýtal tú faru, ja už neviem prečo, keď do dediny liberálny ablegát prišiel, pri bráne s rečičkou

ho vítal, ja neviem, čo mohol proti svojmu presvedčeniu vymysleť, nuž s takýmito aufzugmi ľudovú stranu len kompromitujeme, lebo nech len liberál víta liberála, a nech len žid a liberál stavá branu liberálovi.

Ja aspoň bych ani len nesiel takú bránu pozreť, ktorá nie je k oslave ľudového ablegáta. Veru nie!

Druhí zas slýzali sa s liberálmi, lebo liberáli dali im fary pekne vymalovať, z Berlína pumpy doniesť, dlážku na gángu keramitom vyložiť, atď.

Nuž ja viem, niekde aké strašné staviská sú fary, aj ako kaplan býval som ráz nie v izbe ale v pivnici (tak tam bolo tma a vlhko) ale predsa pre malovku by som sa nešmajehloval liberálovi, aj miesto keramitu chodil by som radšej po kameni, čo aj Kneip odporúčal, aj miesto pumpy radšej bych sa napil vody z potoka alebo z prameňa, aj nech by mi cez dach pretekalo, aspoň bych nemusel v židovskom kúpeli tuš platíť, všetko bych zniesol, ale neutiekal by som sa k liberálovi o *gráciu!*

Nie som prepriaty človek! Uznám ja to, že v terajšom svete potrebuje človek groše, sám vždy v biede žijem, len z tých 400 korún mizerného platu, ale predsa bych sa ako kňaz neutiekal k liberálnemu človekovi, aby mi mimoriadnu štátnu podporu od štátu vykonal. Prečo? Nuž len preto, abych od toho liberála nezávisel, lebo povedano je: «vicem pro vice, care amice!» Zaplať za brindzu.

Vždy som sa pozastavil nad tým, že ako je to len možno, že na železnici niektorí kňazi *úplne za darmo* cestujú!

Ako to! Jeden platí (ja aspoň vždy som platil), druhý za darmo. Ešte aj železničiari platia, ľavnejšej ceny kartu, nuž a kňazi za darmo?

Kto ešte cestoval za darmo? Liberali a židia. Nie páni bratia v Kristu, lebo necestujú, alebo len na III. triede, v Rakúsku, v Nemecku len na III. triede cestujú, len to nerobte, aby darmo cestujúc, zostali ste potom *v obligo* p. liberálom.

Veľké sú slabosti ľudské. Poznal som aj ja takého, čo preto okom mihal na liberálov a židov, lebo židia na sviatky donášali mu dary, aj *maceše*. Iný, až je pravda, dostal aj infulu a druhý zas len «bakulu».

Ach nie, nech len židia a liberáli majú tu na zemi svoje prednosti, svoje výhody, my ľudáci uspokojme sa s jedným: *naším presvedčením*, veď ten najdrahší poklad neuchváti nám ani liberál, ani žid, myslím totiž kráľovstvo Božie!

Ach, všeličo mám vám ešte povedať, ale dnes už dokonávam článok môj s pozdravom; *do videnia!*

POLITICKÉ CHÝRY.

Vyzvanie ľudovej strany trenčianskej stolice.

Horlivý predseda ľudovej strany trenčianskej stolice Jozef Szteszkal, tit. kanonik a dekan-farár predmiersky, uverejnil nasledujúce vyzvanie:

Viacej údov stoličného výboru trenčianskej právomocnosti stoličnej s tou prosbou obrátilo sa k hlavnému županovi stolice, aby cieľom pojednávania o dopise borsodskej stolice svolal mimoriadne stoličné shromaždenie. Nedá sa pochybovať o tom, že hlavný župan stolice — nie snáď zo slabosti, lež vedený citom ústavným a vlasteneckým z uznanlivosti a zo spravodlivosti, vyplní túže prosbu spojenej opozície. Z tejto príčiny úctive prosím mužov spojenej opozície, nadovšetko údov stoličného výboru, aby sa dňa 6. septembra b. r. ku porade v Žiline o 2. hodine popoludní vydržiavanej, čím väčším počtom dostavíť ráčili. Pojednávaj sa bude o prípise borsodskej stolice a o prihlásení sa ku nemu zo stránky spojenej opozície.

Mikuláš Zboray a líga volebného práva.

Mikuláš Zboray je horlivý ablegát kresťanskej ľudovej strany. Čo je to ale za škriatok tá líga? Vieme, že Kristóffy ako dajaké jablko hodil medzi socialdemokratov otázku všeobecného a súkromného volebného práva. — O toto jablko povstala teraz veľká rvačka. Nielen červení socialdemokrati sa perú oň, lež vyliezly z dier aj všeliaké tchory, potkany a jašterice. Ozvali sa slobodnomyselníci, títo vôbec tak slobodne myslia, že myseľ už celkom zabudli, bárs sú židovskí a kresťanskí professoria na katolíckej universite; ozvali sa freimaureri, ktorí ako krstice podrývajú zem pod trónmi a cirkvou kalolíckou a napokon, ako tí najkrásnejší kompanisti, ozvali sa židia a títo všetci, teda slobodnomyselníci, freimaureri, židia utvorili spolok, lígu, zväzok, aby s jejich a s pomocou červených socialdemokratov všeobecné a súkromné volebné právo prevedené bolo.

Táto pekná kompánia opovážila sa vyzvať ablegáta ľudovej strany Mikuláša Zborayho, aby sa i on ku nej pripojil.

Ľudová strana je za spravodlivú reformu volebného práva. Toto stanovisko zastáva teda aj ľudový ablegát Mikuláš Zboray a dotieravú lígu tchorov a krťíc odpravil v tomto smysle.

Kto chce mať ablegátsky mandát?

Pachumius Avrameszku vymenovaný je za verejného notára. Jeho ablegátsky mandát v Rešici je teda uprázdnený. Kto sa namáha o tento mandát? Kto iný, ako minister Kristóffy. Predsa ale všetci terajší ministri tvrdili z počiatku o tri zdechy, že oni nepotrebujú žiadneho mandátu. Vidno z toho to, ako sa možno spoľahnúť na slovo týchto ministrov. Aj by chceli byť ablegátmi aj nie, ako staré dievky, aj by sa chcely vydať aj nie. Kristóffymu však hodne pokazia jeho plány tamojší voličia, lebo mu postavili za protikandidáta Michala Panajoth, direktora tamojšej banky. Bude to teda tvrdé jablko pre ministra Kristóffyho, tým viacej, že mu tu jeho bratia socialdemokrati fažko pôjdu na pomoc. Ostatne naši chýrni ministri chcejú si nielen bogšanský, lež aj fačetský volebný okres podmaniť. Ablegáta fačetského okresu, žida Zigmunda Nemes, vymenujú za verejného notára do Lugoša a na jeho miesto zamýšľa kandidovať ako ablegát Ondrej György, minister orby. Takto tí naši ministri jedon za

druhým príjdu k ablegátskemu mandátu. Ani sami nevedia ako. Hovorí, že komu dá Boh úrad, tomu dá aj rozum. K úradu ministerskému pod Fejérvárym — ako vidno — netreba mnoho rozumu, čím menej, tým lepšie, aspoň mu nezavadzia. Či ale minister, ako ablegát, potrebuje aspoň kúštik doma pečeného rozumu, to budúcnosť ukáže. Zbytočné by bolo včuf si nad tým hlavu lámať.

Rozpadnutie liberálnej strany.

Ešte vždy nám treba písať o tej liberálnej strane. Bo ona podnes ešte neskonala. Ba si ešte aj úfa, že jej chýrny lekár Fejérváry a Kristóffy dajú dajakého fluidu, od ktorého ešte ožije. Keď sa liberálna strana dňa 18-ho novembra proti konštitúcii tak hrozne prehrešila, mala 313 členov. Pri voľbách v januári sevrkla na 153 členov. Vystúpilo pozdejšie 17 ablegátov. A tak to ide vždy nižšie a nižšie. Pri poslednej konferencii bolo len 106 liberálnych ablegátov prítomných. Naposledy ostane len chýrny liberálny hrniec samotný a nikoho nebude pri ňom, keď je prázdny. Úfajú sa síce liberáli, že im Fejérváry natrepe do tohoto hrnca, ktorý aj on tak rád oblizoval, nejakej kaše. Veď keby nebola tá spojená opozícia, bol by im on už dávno hodil varechu dajakých púčkov. Tá spojená opozícia mu ale veľmi zavadzia.

Ludia neplatia porcie.

To je smutná pravda a je následkom ex-lexu. Tomuto sú na príčine liberáli, tito sú nasledovne aj tomu na príčine, že sa ľudia pomaly celkom odučujú porcie platiť. Vezmime do povahy len hlavné mesto. Tu sa v mesiaci auguste platilo na štátnych porciach 1,793.263 korún; na obecných porciach 2,605.543 korún; na cestovných porciach 78.084 korún. Komorálne dane 13.674 korún. Dane opatery nemocných 133.434 korún; dohromady 4,024.000 korún. Počet porcie platiacich stránok bol 18.254. Poznamenať treba, že vyplatené štátne porcie, vynímajúc niekoľko sto korún, pochodia všetko z domovej dane. Krom domovej dane neplatili sa vôbec žiadne iné porcie. Takrečení malí ľudia už celkom odvykli porcie platiť. Od 1. januára do 31. augusta prijalo sa v hlavnom meste na porciach súhrnom 20,882.784 korún, teda o 8,233.116 korún menej ako v tomže čase minulého roku. Toto vzťahuje sa výlučne na štátne dane. Počet porcie platiacich stránok obnášal 103.828 a je o 50.705 menší ako minulého roku.

Veľké ľudové shromaždenie v stolici mošonskej.

Voličia ľudovej strany zošli sa 3-ho septembra ku veľkému ľudovému shromaždeniu v obci Moson-Halászi. Prítomní boli pri tomto shromaždení praelát a ablegát ľudovej strany Ján Molnár, ablegát ľudovej strany Alexander Giesswein a gróf Teodor Batthyány. Ablegát praelát Ján Molnár v zápalistej reči vysvetľoval program ľudovej strany a odôvodnil tie príčiny, ktoré politickú ľudovú stranu ku tomu mali, aby sa prihlásila ku spojenej opozícii, keď ostatne program svoj v celej čistote podržala. Odôvodnil a dokázal rečník aj to, že program

spojenej opozície srovnáva sa s programom ľudovej strany, nadovšetko dotýča reformy volebného práva, reformy dane a priemyslu a z ohľadu politiky národno-hospodárskej. Ľudová strana je politicko-kresťanská a na žiadaní pád neupustí od revízie cirkevno-politických zákonov. Ľudová strana je ale aj vlastenecká, a preto bojuje neohrozene proti nevlasteneckej a nekonštitucionálnej politike liberálov. Rečnil na to ablegát zuraňského okresu gróf Teodor Batthyány pri čilom prisvedčovaní shromaždeného ľudu. Na návrh farára z Moson-Halászi Vincenta Németh odoslané bolo telegrafické pozdravenie predsedovi ľudovej strany gr. Aladárovi Zichy a predsedníctvu koalície. Shromaždenie rozišlo sa potom s čilými ováciami prítomným ablegátom vnesenými.

Zasadnutie výkonného výboru spojenej opozície.

Výkonný výbor spojenej opozície držal 5-ho septembra zasadnutie, v ktorom jednohlasne prijaté bolo nasledujúce uzavretie:

«Výkonný výbor spojenej opozície s pohoršením vidí, že v ľudových shromaždeniach, pod verejnou alebo ukrytou ochranou vrchností držia sa porady o príležitostnom zahatení slobody parlamentárneho a zákonodarného účinkovania snemu. Ponevác vo vlasti našej všetky parlamentárne a zákonodarné porady stoja pod ochranou živých zákonov, výkonný výbor nedrží za potrebné s touto otázkou sa ďalej zapodievať.»

Jednohlasne ale uzaviera, že *spojeným stránkam ľavej strany predostre návrh, aby terajšia vláda pod obžalobu postavevá bola.* Ku vypracovaniu tohoto návrhu vyslaní sú: gróf Albert Apponyi, barón Dezider Bánffy, gr. Aladár Zichy, Ignác Darányi, Gejza Polónyi, Ludvík Holló a Vilhelm Vázsony.

Dotyčne všeobecného volebného práva uzavrel výkonný výbor, že túto otázku osobitná kommissia prevezme ku ďalšiemu štúdiu. Fejérváry môže teda zase ísť na audienciu.

Z CUDZOZEMSKA.

Pruská inkvizícia.

Jednotlivé vrchnosti pruskej vlády začínajú Poliakov prenasledovať nielen z politických príčin, lež aj pre ich náboženstvo. Tak za novších časov zavádzajú inkvizície proti Marianským Kongragáciám. Či to tak vyzerá tá nemecká svetočyrna vzdelenosť?

Rusko-japonský mier.

Smluvu uzavretého pokoja podpísali 6-ho septembra v Portsmouthe. Japoncom sa však tento pokoj niako neľúbi. V hlavnom meste Japonska v Tokio zdvíhajú sa proti vláde vzbury.

Parlament v Číne.

Knieža King dal veľkú hostinu na rozlučnú, bo sa poberá do europejských štátov, aby tam študoval parlamentárne pomery. V januári totiž vydajú v Číne manifest, dla ktorého tam bude zavedený parlamentarizmus, ale až po 12. rokoch. Do tých čias ale prídu čínski politici do Európy, aby tu študovali parlamentarizmus. Vrele sa im odporúča Kristóffy, ten im vysvetlí, čo je parlament a konštitúcia.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Pokračovanie.)

Nuž ale vyhľadávajú pravdu, uvidíš čo ňa to bude koštovať. Vtedy som povedal, že keby môj chlapec chcel byť fiškálom, zaraz mu vykrútim krky. Keď ja ryjem zem, nech to isté robia aj moje deti. Chvála Bohu mám na toľko, že sa obom ujde.

— To my dobre vieme, že máš na toľko, poznamenal Píšala, len že aj zem všeliako ryjú. Kto dobre, kto zle. Kto sa učil o tom, istotne lepšie ako my, ktorí tak robíme, ako nás starí naši naučili. Hľa aj teslovský pán odohnal kasnára a našiel druhého, istotne preto, lebo je učenejší. Nevieš či ho poznáte. Ja som už bol s ním. Môžem povedať, poriadny človek.

— Není som ňa zvedavý, odpovedal Lalok. Nech len gazduje, ako sa to naučil z kníh, ja už len pri svojom zostanem. Ako Pán Boh dá, tak bude.

Daktorí sediaci pravdu dali Lalokovi, iní čušali. Kto vie, čo im mátožilo v hlave.

Dážď prestal a blížilo sa k večeru. Chlapi sa sobrali a šli domov.

Malý Imrich ledva vedel vyčkať otca. Jasná hľa ho zočil, utekal mu naproti a zďaleka ukazoval jednu v červenom plátne zviazanú knihu.

— Toto som dostal od pána farára, lebo som najlepšie odpovedal, vravel s radosťou.

— Dobre, dobre len schovaj tú knihu aby som ju nevidel. Dosť si sa napostával, teraz nastane pilná robota, hrable vezmeš do ruky a nie knihu. Keď žereš, aj rob.

— Ale tatko, prečo sa hneváte na mňa? Veď sú prázdniny a ja tak rád čítam.

— Už som ti povedal čo budeš mať za robotu, tak mlč, lebo je hneď kniha v ohni!

Chudák Imrich ledva vedel plač udusiť. Poznal otca, vedel že sa pre hoc čo nahnevá, tak umlkol. S radosťou šiel na lúku a do pola, a robil ako len stačil. Doma ale našiel schovánku a tam čítaval. O tom nikto nesmel vedieť. Nuž ale aj krčah do teď chodí k studni, dokiaľ sa nezabije. Tak pochodil aj malý Imrich. Otec ho dopadol keď sa zabával s milou knihou. Nepovedal nič, len ho chytil za ucho, vyviedol von z brány a kopol do zadku:

— Choď kde chceš! Nech ti kniha dáva žrať! A pleškol bránou.

Chlapec nevedel čo sa robí. Prečo ten divý pohľad otcov? Či je to hriech keď sa učí?

Len vonku sa zпамätával. Napadol ho žiaľ a bol by sa dal do plaču, ale sa hanbil plakať na prostred dediny. Veď už nebol celkom malý chlapec, lež žiak, ktorý dar

dostal v škole. Dal sa do behu a chodníkom páčil do hory. Tam sadol pod košatý strom a oddal sa žiaľu. Pomyšlel, akého čudného otca má. Pre knižku snáď by ho aj zabil. Veď všetko urobil čo mu kázal a ani to mu nechce dovoliť aby kedy-tedy prečítal pár riadkov. Nechcel veriť, že by každý otec bol taký. Zkúsil to aj na ekzámene. Kolki ho pochválili! Kolki povedali svojim deťom, že prečo sa neučia tak ako on? Otec teda nespravodlivo zachodil s ním. Vyhnal ho, pre nič. Kde sa podeje? Čo bude z neho? Kto mu dá jieť? Má ísť nazpät, či nie? Pravda že pôjde. Otec doista vyspal sa z toho, nehnevá sa viac ňaň. A potom, aký je to syn, ktorý bez slova ujde z rodičovského domu? On veru nebude takýto? Nuž ale čo bude z neho keď sa vráti? Do školy ho nedajú viac, knihu mu vezmú, a bude musieť pást a robiť ako paholok. Na čo chodil do školy? Čo sa naučil, to zabudne a bude hlúpy aký je aj Jožo Mrkva, ktorý nič nevedel na zkuške. Hej, keby on len mohol do školy chodiť! Učil by sa. Vždy by bol prvý!

Chudák Imrich! Celý bol zronený. Sklopil hlavu a dal sa do plaču.

V tom okamžení voľakto sa hlasne zasmial: Hehehe, hihihhi...

Chlapec sa ňalakaľ. Pozrel hore, a hľa videl pred sebou malé dievčatko. Držalo v ruke košík plný jahodami. Ono sa smialo. Páčilo sa mu to, že taký veľký chlapec plače, kdežto ho nikto ani neubil, ani jahody mu nevzal. To sa dievčatku tak páčilo, že sa znovu zasmialo: Hehehe, hihihhi...

Imricha dopálil smiech, chytil palicu a zahnal sa s ňou na dievča.

— Ideš preč, lebo ňa zrazím!...

Ale veru dievča sa ňanaľakalo, lebo Imrich v svojom zármutku nevyzeral tak, ako čo by sa ho mal kto báť, preto sa znovu zasmialo: Hehehe, hihihhi...

To tak pobúrilo Imricha, že skočil na nohy a sotil dievčatko. To padlo na zem a jahody pravda rosypaly sa. Až tak sa červnela zem od nych.

Na to dalo sa zas dievča do plaču, Imrich ale poberal sa preč. Ale o chvíľu postál. Ten plač mu nedal pokoja. Mal ho plné uši, ba aj do srdca mu vnikal.

— Doista sa veľmi udrela, preto tak plače, pomyslel si a vrátil sa k dievčaťu.

— No neplač, veď som ňa nechcel, veru že som ňa nechcel sotíť.

— Jaj, jaj, jaj, moje jahody, moje pekné jahody!

— Posbierame ich, len neplač. Veď som ňa nechcel. No, nehnevaj sa, radšej zbieraj.

Dievča umlкло a dali sa spolu do roboty. O chvíľu obznali sa, veselo štebotali, ako to deti zvykli. Dievčatko povedalo, že jej apko je kasnárom. Vyrozprávalo v akom peknom dome bývajú; že majú v zahrade malú srnku a na dvore holubník.

— Keby si raz prišiel k nám, ja bych ti všetko ukázala.

— Len by nešiel! Aby ma vyhnali!

— Neboj sa. Môj apo je dobrý aj mama.

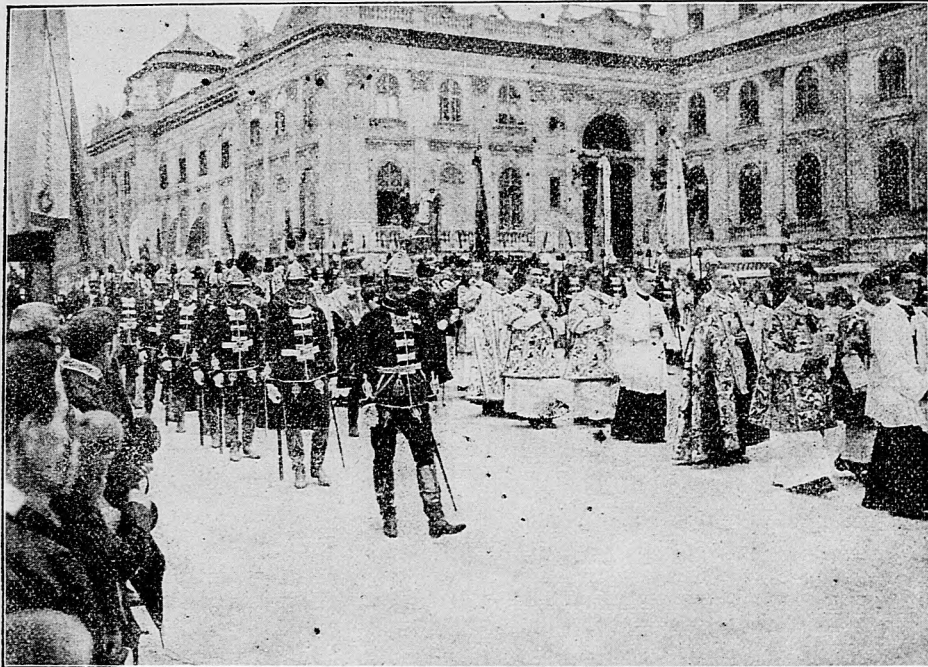
- No len choď domov, lebo bude večer.
- Ale či potrafím! Aj sa bojím. Zaveď ma.
- No pod.

Imrich chytil dievča za ruku a viedol po chodníku. Bol známy v hore, poznal chodník do Teslovej.

Už bol večer keď prišli domov. Tam už hľadali dievča na vše strany. Ba matka aj plakala, kde sa podela jej Irenka.

Bolo radosti keď ju Imrich doviedol. Ako ju odovzdal rodičom, chcel ísť domov, len že ho nechceli pustiť. Kasnár to povedal, že tam prenocuje a ráno ho dá zaviesť k otcovi.

- Ešte ani neviem ako ňa volajú?
- Imrich Lalok je mi meno. — Poznamenal tázaný.

Z tohoročnej processie sv. Štefana.

— To si ty? Tak ňa poznám! Vide! som ňa na zkúške
Veľmi pekne si odpovedal. Dobrý chlapec si. Len sa vždy
uč tak dobre, bude z teba šťastlivý človek a rodičia budú
mať radosť z teba.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Odstovovanie kráľa ku manevrom do južného Česka. V sobotu 2. septembra o 12 h. 5 m. cez poludnie odcestoval kráľ s osobitným dvorným vlakom ku manevrom do južného Česka. O 5 hodine a 30 m. dorazil dvorný vlak s jeho veličenstvom do Stekna. V sobotu 9-ho navráti sa kráľ do Viedne a bude cez jeseň prebývať v Schönbrune.

Veľkoknieža z Toscany v Gödölove. Veľkoknieža Ferdinand z Toscany 5. septembra prišiel do Gödölova ku polovačkám.

Šah z Perzie prišiel na ceste do Petrohradu v sobotu i so svojim sprievodom na ruskú hranicu, kde bol slávnostne prijatý sprievodom ruského cára.

Z biskupstva spišského. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval Martina Khebericha, direktora spišskej biskupskej kancelárie za kanonika. Vyznačený za 14 rokov bol biskupským sekretárom a ako taký získal si úctu a lásku všetkých. Narodil sa v Nemeckej-Lipesi (Liptov) a je teraz 36ročný. Blahoželáme!

Z Hliníka (st. tekovská) píše: Dňa 10. septembra, vo výročitý deň vysvätenia novej kalvárie budú odpustky. Pre všetkých, ktorí navštívia kalváriu, budú v sobotu o o pol 7 hodine litánie a v nedeľu predpoludním o 9 hod. pojde processia s hudbou na kalváriu, kde bude najprv kázeň a potom sa budú odbývať služby Božie. Na jar, pred Naleziením sv. kríža dňa 3. mája) a v jeseň pred Povýšením sv. kríža (dňa 14. septembra) budú sa odbývať púte na kalváriu.

Chýry zo Spiša. V meste Poprád sa dňa 16. aug. viac asi deväťročných chlapcov kúpalo v rieke Poprád. Jeden z nich ďaleko šiel do rieky, kde sa dostal do krútnavy. Práve v ten čas prechádzala sa tam pani Vilma Litschner, keď videla toho už topiaceho sa chlapca, s obetovaním svojho vlastného života, zaraz šla do rieky a oratovala toho chlapca. To je veľu hrdivý skutok kresťanskej lásky! — V Tátra-Lomnici bola od 19-ho do 23-ho augusta výstava na víno. Bolo tam asi 28 tisíc flasiiek všeliakého uhorského vína, čo sa takrečeno všetko predalo. Tá výstava mala mnoho navštvovateľov aj z

Cudzozemska. — V Novej Vsi chytili a zatkli teraz troch dobrých vtákov asice Jána Gyuranna, Mateja Praksa a Jakuba Hamraka, ktorí ako železniční služobníci mnoho ukradli z tých vecí, ktoré na železnici prišli. To remeslo za dlhší čas sprovádzali, ale konečne tak dlho ide krčach k studni, kým sa nerozbije. — Vo Vlachoch dňa 21. aug. ráno 10 domov zhorelo. — V obci Dolyán dňa 20. aug. zničil oheň gazdovské budoviská tamojšieho gruntovného pána Viktora Teške. Aj zbožie sa spálilo.

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ Jánovi Fülöppovi, rímsko katolíckemu učiteľovi-organistovi v Galánte (stol. prešporská) na uznanie jeho dlhoročnej a horlivej služby na poli ľudovej výučby udelil strieborný záslužný kríž s korunou.

Vyznačený vojak. Jeho veličenstvo kráľ Pátkovi Vodovi, honvédovi 22. honvédskeho pluku v Marosvásárhelyi za to, že s nasadením vlastného života oratoval jedno topiace sa dieťa, udelil strieborný záslužný kríž.

Ukradli vojenské pozvanky. Z Miskovca píše: V obci Mezökövesd bol minulé dni jarmok. Pokým žan-

dári dávali na jarmoku pozor na poriadok, neznámi ľudia ukradli z kasárne žandárov vojenskej pozvanky (Einberufungs-karty).

Utopilo sa v putni vody. V Debrecíne 18mesačné dieťa tamojšieho šintra Jozefa Haju, pokým rodičia neboli doma, padlo do putne plnej vodou a sa utopilo. Proti nedbanlivým rodičom zaviedli vyšetrovanie.

Veselí vlamači. Z Viedne oznamujú: Nemilé prekvapenie očakávalo bankového úradníka Sterna, keď sa so svojou familiou vrátil z letovania. Všetky skrine mal totiž pootvárané a prázdne. Vyšlo na svetlo, že na úradníkom byte chodili vlamači, ktorí — tak sa zdá — veľmi pokojne pracovali, lebo napísali úradníkovi list, aby druhý raz letoval vo Viedni, kde sa môže veselo zabávať bez svojej manželky. Najzajímavejšie je, že vlamači počas «práce» našli aj školské vysvedčenie Sternovho syna. Vlamači napísali na vysvedčenie nasledovnú poznámku: «Veľmi sme spokojní s mladým pánom, lebo sa dobre učí a nech sa len usiluje, aby bol z neho inakší človek, než sme my.»

Zomrel následkom poštípania muchy. Vilhelma Wolkitscha, dozorcú mlyna v obci Waltersdorf (Nemecko) poštípala mucha a o nedlho zomrel. Mrtvolu lekári pitvali a zistili, že následkom poštípania muchy dostala sa do krvi otrava, čo zapríčinilo smrť.

Lapení falšovateľa peňazí. Žandári Jozef Nagy a Alexander Tarnóczy v obci Kistelek objavili jednu peniaze falšujúcu bandu, ktorej členovia, menovite na okolí Halasu a Kiskunmajse priniesli do obehu falšované dvadsaťkorunníky. Žandári dvoch členov bandy: sedliaka Antona Babiho a jeho manželku z obci Kömpöc chytili a posadili do chládku. Na byte manželského páru našli totiž viac falšovaných dvadsaťkyrunníkov a manželka nevedela povedať, ako k peniazom prišli.

Oheň. V Bzinciach (st. nitrianska) zhorely dve stodoly. V jednej stodole spal rychtárov syn, menom Juraj Dubravčík, ktorý tam zhorel na uhoľ.

Obef jedovatých hribov. Vo Viedeňskom Novom Meste manželka jedného tamojšieho obuvníka, menom Raunttsbergera dostala od svojej susedy hribov do daru. Uvarila ich k večeri a najedla sa ich aj so svojimi deťmi. Po večery ukazovali sa na nich príznaky otrávenia a preto zavolali lekára, ktorý však už nešťastníkom nevedel pomôcť. Troje detí obuvníka totiž ešte v tú noc zomrelo a matka zápasí so smrťou. Obuvník a jeho tovarýš náhodou nejedli z hribov a tak sa oratovali.

Zatkli redaktora anarchistického časopisu. Z Prahy oznamujú: Redaktora v Česku vychodiaceho anarchistického časopisu «Die Arbeit», menom Šrameka, ktorý ako poručík v rezerve teraz narukoval na manévry,

v Klattave zatkli a odvedli ho do vojenského žalára v Budweise. Šramek pustil veľmi ostrý článok v svojom časopise proti militarizmu.

Ohne. Z Brna oznamujú, že v Lundenburgu zhorel parný mlyn kniežata Lichtensteina, ktorý mali Marek Hoffmann a jeho synovia v prenájme. Škoda obnáša 200.000 korún. — Z Opavy oznamujú, že tam zhorela cukrová fabrika Vavrovitz. Fabrika bola poistená na dva milióny korún. — Z Beregszászu (st. beregská) sdeľujú, že v obci Kis-Szolyva v pondelok vypukol oheň, ktorý pohltol dva domy. V jednom dome zhorel aj jeden 17ročný chlapec.

Katastrofa v jednej bani, Zo Zimúňa sdeľujú: V obci Klenovác v jednej bani udalo sa po tieto dni veľké

Z tohoročnej processie sv. Štefana.

nešťastie. Neďaleko obce je jedna kameno uhoľná baňa, ktorú má Izák Gauen v árende. Zbadali, že z jednej šachty valí sa dym. Gauen poslal jedného robotníka do šachty, aby pozrel, čo sa tam stalo. Robotník vošiel do šachty a viac nevyšiel von. Nato Gauen vzal so sebou šesť robotníkov a spustil sa do šachty, aby zvedel, čo sa stalo so zmizlým robotníkom a jestli je v šachte oheň, aby ho udusil. Lenže zo šachty nevyšiel viac ani Gauen, ani šesť robotníkov, všetci sa zadusili. V noci manželka jedného robotníka šla za svojim manželom a chcela sa spustiť do šachty, ale už pri vchode šachty zamdlela a rano ju našli mrtvú. Vrchnosť teraz dala hľadať Gauena a mrtvoly nešťastných robotníkov.

Nešťastne pochodil. Z Viedne oznamujú, že tam ťažká nehoda stihla obľúbeného herca tamojšieho Volkstheatre, menom Viktora Kučeru. Herec sa viezol na parou hnanom bicykli, v tom ale dostal sa medzi dva elektrické vozne, tak že jeden vozeň zachytil Kučeru, vodič len vtedy pristavil elektrický vozeň, keď sa už Kučera na hlave nebezpečne ranil.

Dňa 11. septembra, akožto vo výročitý deň smrti preblahej pamiatky kráľovnej Alžbety, kardinál kniežaprimas Klaudius Vaszary slúžiť bude v korunovačnom chráme kráľa Mateja slávnostné Requiem.

Prenesenie bydlia. Ponevác som sa z Lomu do Lučenca (Losoncz) bývať presťahoval, následkom toho teda prosím všetkých mojich známych, priateľov, zvlášte ale tých, ktorí sú so mnou v korespondencii, aby mi dopisy a zásielky do Lučenca zasielali. *Andrej Rojko*, kňaz na odpočinku. — Postrest. Losoncz, Könyög-u., Nógrádm.

Nový administrátor. Následkom odumretia titulárneho kanonika a farára Jozefa Paulovicsa fara v Sučanoch (stolica turčianska) sa uprázdnila. Za administrátora sučianskej fary baňsko-bystrický biskup vymenoval Jána Uhrina, kaplána v Detve. Vymenovaníu sa všetci veriaci potešia, lebo nový administrátor počas svojho dvaročného kaplánskeho úradovania na Vrútkach získal si všeobecnú úctu obyvateľstva.

Vypadol z vlaku. Z Debrecína sdeľujú, že na osobnom vlaku, ktorý chodí z Nyiregyházy do Debrecína, cestovala manželka debrecínskeho premyselníka Alexandra Petöva so svojim dvojročným malým synom. Za stanicou Császárszállás sa chlapec chrbtom oprel o dvere vozňa, v tom sa ale dvere otvorily a chlapec vypadol z jachajúceho vlaku. Matka zúfale začala beďakať a kričať o pomoc a cestovatelia len s veľkým namáhaním ju vedeli prekaziť, aby neskočila za svojim synom. Aj cestovatelia sa tak naľakali, že dobrú chvíľu trvalo, kým našli poplašný signál. Konečne vlak postál a viac cestovateľov šlo so ženou hľadať malého chlapca. Nenašli ho pri kolajniciach a preto šli až na stanicu «Császárszállás», kde malý chlapec úplne zdravý, bez najmenšieho poškrabnutia veselo bežal oproti svojej matke. Malému chlapcovi sa nestalo nič, keď spadol, a sám šiel popri kolajniciach až na stanicu.

Pohrýzol ich besný pes. Z Iglova píšu, že v obci Leibic jedon besný pes pohrýzol jedného starca, dve ženské a dvoje detí a krem týchto asi dvadsať psov. Tamajšiemu polesnému podarilo sa nebezpečného psa v chotári Kežmarku zastreliť.

Náhodou ho zastrelil. Z Košíc píšu, že učiteľ zo Somodu, Štefan Bella šiel tieto dni poľovať. Na ceste sa pripojilo ko nemu niekoľko chlapcov, ktorí ho volali ku potoku, že sú tam pekné ryby. Učiteľ šiel s chlapcami ku potoku, a natiahol si kohútik, aby strelil na ryby. V tom okamihu nevedno, či náhodou a či z inej príčiny puška vystrelila a broky vbehly trinásťročnému chlapcovi Joze-

fovi Kötlesovi do ľavej nohy. Chlapec za pol hodiny vykrvácal. Keď lekári pitvali chlapcovu mrtvolu, konštatovali, že broky prestrelily na nohé hlavné žily. V záležitosti tohoto smutného a nešťastného prípadu zaviedli vyšetrovanie.

Nehody robotníkov. Zo Szombathelyu sdeľujú, že železotokársky učeň Štefan Szondi v strojovej fabrike Pohla spadol na jednu železnú os a naskutku zomrel. — V Csengeryho ulici pod č. 31 vo fabrike na papier udalo sa tieto dni nešťastie. 23-ročného strojníka Eugena Klindu zachytil remeň jedného stroja a odtrhol mu od členka ľavú nohu. Nebezpečne raneného strojníka dobrovoľní ochrancí odviezli do Rochusovej nemocnice.

Cholera v Prusku. Jako «N. Westpr. Mittheilungen» oznamujú, v Kulme sa zas udaly dva novšie cholericné pády. V tom istom dome, v ktorom sa udaly tieto dva pády, aj viac ľudí ochorelo, o týchto ale ešte nevedno, či ochoreli na cholera. Novšie zomrel na cholera jedon mužský a jedon chorého pltníka odviezli do nemocnice. «Ostrp. Presse» oznamuje, že v Nakeli novšie ochoreli štyria ľudia na cholera, v Nusi jedon. V nemocnici vo Fordene konštatovali dva cholericné pády, a síce na dvoch deťoch. Dľa zprávy «Wiener Abendpostu» rakúsky minister vnútorných záležitostí vzhľadom na to, že v západnom Prusku už aj úradne konštatovali cholera, vydal vrchnosťam obei, ktoré sú nebezpečiu najväčšmi vystavené, nariadenie, aby porobily všetky potrebné ochranné poriadky.

Cigáň — vrah. Z Baresu (stolica šomoľská) sdeľujú, že pri obci Ó-Krudlacza jedon cigáň, menom Anton Bogdán a jeho manželka zavraždili svojho suseda Petra Kanalasa, aby sa dostali k jeho peniazom. Mrtvolu Kanalasa zahrabali v svojom dome, ale 13-ročný syn zavraždeného Kanalasa prišiel na vraždu a cigána oznámil u žandárov. Žandári vypočuli Bogdána, ktorý sa hneď ku vražde priznal, na čo ho žandári aj s jeho manželkou chytili a odovzdali súdu.

Utopil sa. Z Titelu sdeľujú, že tieto dni v noci osobný parník «Széchenyi», ktorý prináleží Dunajskej paroplavebnej spoločnosti, vrazil do jedoného člka a ho preboril. V člku sedeli sriemski predavači ovocia, ktorí padli do Dunaja. Jedon človek sa utopil, ostatní sa však zachránili.

Zunoval život. Kočíš Gustáv Exner, rodom z Budapešti, minulú noc v Sajó ulici rozpustil v poháre vody dve škatulky siriek a potom roztok vypil. Zaviezli ho do Rochusovej nemocnice.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľarchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ustav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zľahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

O pomocných spolkoch.

(Pokračovanie.)

Zákon prísne nariadi, ako treba zachodiť pri zakladaní pomocných spolkov. To čo teraz nasleduje, je dľa zákona prevedené. Takto treba činiť a nie inakšie.

Na druhý deň znovu sa zišli pán farár, notár, organista a dakoľko značnejších sedliakov. Usniesli sa na tom, že budú chodiť z dom do domu s hárkom, a kto ho podpíše s tým bude prijatý za úda.

Na háрку bolo nasledujúce vyzvánie :

My níže podpísaní za cieľ sme si vyvolili, že konec urobíme biednym pomerom, medzi ktorými sa nachodíme. Ponevác vieme, že nám jedine pomocný spolok bude k dobrému, ponevác vieme že z neho mravný aj hmotný chosn mať budeme: odhodlali sme sa k tomu, že založíme takýto spolok a vyzveme všetkých kresťanských bližných našich aby sa prihlásili za údov. Každý jedon zavazujeme sa, že za päť rokov týždeňne najmenej 20 halierov, najviac 2 koruny platiť riadne budeme. Z takto sobraných peňazí nadobudneme kapitál, z ktorého každý úd dostane pôžičku na ľavný interes.

Kto ráz podpísal tento hárok, nemôže vytreť meno svoje a takýto budú zakladateľmi spolku. V mene Pána Boha.

Dané v Jadrovej dňa 3. júla 1890.

Anton Dobrotný, farár, *Georg Pomocný,* notár, *Valent Srdečný,* roľník.

Michal Bratánek, organista.

Organista s Valentom Srdečným chodili z dom do domu a už prvý deň sobrali 279 podpisov. Údovia týchto naznačili dohromady 856 účastín. Na tento spôsob vplatené bolo spolkovej kasse každú nedeľu 171 korún 20 halierov. Čo za päť rokov učinilo 44 tisíc 512 korún. Ponevác ale peniaze nepovalujú sa v truhle spolkovej, ale vydané sú na interes, s týmto odloží sa za päť rokov 50 tisíc korún.

Toto boly účty. Ludia shýkali, keď počuli o tejto náramnej summe. S radosťou podpísali hárok naznačiac aj to, že koľko chcú každý týždeň platiť.

Keď už vec na toľkoto bola dozretá, zvolal p. farár valné shromáždenie. Povoláný bol každý jedon úd, ktorý bol hárok podpísal. Pán farár upovedomili o tom aj ústredný spolok a prosili aby poslali jedného pána, ktorý by prednášku držal v Jadrovej. Predmety valného shromáždenia boli :

1. Čo je úverkový spolok? Prednáška;
2. Stanovy spolku a vysvetlenie jejich;
3. Voľba riaditeľov;

4. Potvrdenie zápisnice;

5. Návrhy;

6. Doručenie poplatných knižočíek, ktoré obsahujú v sebe stanovy spolku;

7. Prihlásenie sa za údov.

Na určený deň dostavili sa nielen údovia ale tak rečeno celá obec,

Pán farár vítal prítomných, prosiac Božie požehnanie na spolok, potom oslovil valné shromáždenie, aby vyvolilo predsedu, ktorý viesť bude poradu.

Jeho vyvolili s veľkým na zdar voiánim, zápisnicu značili p. organista s notárom.

Shromáždenie zadržalo sa v tom poriadku ako to na pozvánke stálo. Vyslanec ústredného spolku dokonale vysvetlil povolanie spolku, jeho prednosti ako sa má riadiť, ako má účinkovať na poli dobročinnosti; o právac a povinnostiach údov atď.

Takto sa začal úverkový spolok v Jadrovej. Počiatok veru ťažký bol, práce veľmi mnoho, ba nech nemá vodecov pevnej vôle, bolo by po ňom bývalo. Mnoho trpkostí museli prežreť statoční riaditelia spolku, lebo veď ľud nebol za vec tak zaujatý, ako keď o tom prvý raz počul vypraváť. Veľkú trpezlivosť museli mať vodecovia, aby pre-mohli jak prekážky, tak aj slabosť údov. No, chvála Bohu podarilo sa im to a spolok udržali.

Teraz pozrime na výsledok.

Spolok, ako som to spomenul, začal účinkovanie svoje s 279 údmi, ktorí značili 856 účastín. Za päť rokov — teda za 260 nedeľ vplátili do spolku 22 tisíc 256 zlatých.

Už pri prvom shromáždení vypovedali, že nikto nedostane väčšiu pôžičku, len koľko za päť rokov do kasse vloží, dľa ktorej smluvy ústredný spolok zaraz assignoval im istú summu, s ktorou potom vyrovnali svoje najťažšie dlhy, tak že už po roku vidno bolo, že na akú pomoc je im spolok. Počiatkom roku prihlásilo sa 150 nových údov s 418 účastínami. Tito vplátili každú nedeľu 41 zl. 80 kr. čo učinilo za štyri roky 8694 zl. 40 kr. V tretom roku zapísalo 95 nových údov s 279 účastínami, týchto vplátili týždeňne 27 zl. 90 kr., za tri roky 4352 zl. 40 kr. A tak za päť rokov zosporili jadrovania 35 tisíc 302 zl. 80 kr. Z toho vyplátili ústredný spolok a ešte im zostalo asi 15000 zlatých. Toto ale netreba tak rozumieť, že toľko chosnu mali, ale takú hodnotu zgzadovali. Lebo n. pr. Ignác Štial podpísal dve čiastice, na ktore platiť ročite 10 zl. 40 kr., za päť rokov 52 zl. Ale hneď na počiatku požičal si zo spolku 35 zl. aby mohol dlh svoj u žida vyplatiť, a preto pri posledných počtách nezostalo mu 52 zlatých s interesom, ale odrátali mu 35 zl. aj s úrokami a len to dostal čo na vyše zostalo. Boli aj taký, ktorí nič nedostali po piatych rokoch, lebo toľko požičali, koľko vplátili. Ale ani blázon nemôže povedať, že sa im stratili peniaze, veď to bol ich osov, že sa sprostili dlhoby alebo kúpili teľa, ošípanú, pluh atď. za požičané peniaze. Nech spolku neni, tak istotne nevyrovnejú dlh svoj, ba bol by aj porástol.

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Hafka (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

O Hafke som ešte žiadneho dopisu nečítal, ráčte teda velactený pán redaktor tento dopis, bárs je dlhší, v našom obľúbenom «Kresfane», ktorý sa v našej Spišskej Magure skoro v každej obci i vo viac výtiskoch číta, láskave uverejníť.

Táto obec nachodí sa v Spišskej Magure, asi na 5 štvrtí hodiny ďaleko od Starej Vsi, a leží v jednej úzkej dolinke, s každej strany lesom obkľúčená. Jestvuje už asi 120 rokov. Predtým mali tam mnísi «Červeného Kláštora» len majer. Za prvých časov patrila ako filiálka ku Lechnici, ale od 50 rokov prináleží ku Richvaldu. Počet všetkých obyvateľov je 130. Ľudia sú striezliví, veľmi pracovití a pri voľbách vše verní a neohrození ľudáci. Zaoberajú sa s roľníctvom, s dochovávaním statku, so zväzáním dreva z biskupského lesa, z čoho hodný zárobok majú a v jar, v čas žatvy a v jaseň pomáhajú aj v iných obciach pri poľných prácach. Zem majú dost dobrú, lenže málo; každý rok musia platiť hodne árendy za role prešovského grécko-katolíckeho biskupa, ktoré sa nachodia v hafskom chotári. Pašienku a lesa nemajú svojho zhola nič. Práve teraz robia kroky, aby sa aj u nich kommasácia previedla. Beszkid, starovesský fiškál, ktorý je teraz direktorom biskupských majetkov, síce povie, že im nič nepride, ale to by predsa čudná vec bola, že keď doteraz mali vše na biskupskom dovoleno pásť a z lesa dreva brať, že by teraz, keď sa biskupský majetok predá, naraz všetko to, čo už aj pred 48. rokami užívali, ztratili. Pri tom predaji by tiež radi dačo kúpil, lenže pri ňom nijako sa vyznať. Raz napísal Beszkid, že 21. augusta bude licitácia, medzi tým stálo v novinách, že je biskupský majetok už predaný, a teraz zase dal odkázať Beszkid, že licitácia je odložená. Nikto nemôže sa vyznať, čo sa to robí, prečo sa to tak krúti, vrtí? Obce, na ktorých chotári je ten biskupský majetok, sa podpísaly, že sú hotové za šacovnú cenu všetko odkúpiť. Je ale otázka, či sa im to dostane? A predsa by slušná vec bola, aby biskupský majetok, keď sa už predá, keď aj o pár korún lacnejšie, do kresťanských, do gazdovských rúk prišiel a nie do dajakých židovských! Aj Beszkid, ktorý sa teraz na dakto- rých kňazov a statočných svetských mužov hnevá, že osvecujú a vedú ľud, keď je tak veľkým priateľom ľudu, akým sa chváli byť, by na tom mal aj u prešovského biskupa všemožne pracovať, aby ten majetok za obstojnú cenu gazdovia z prvej ruky dostali.

Zapomenul som už na Hafku, a predsa o nej chcem písať. V Hafke — chvála Bohu — niet ani jedného žida.

Poznať to aj. Sami žandári povedia, že tam nemajú roboty. Šťastlivá obec! Riadnej školy niet, jeden rozumný a veľmi statočný a nábožný Hafčan, menom Ondrej Merčák, vyučuje dietky vo svojej izbe; čítať a písať sa takrečeno všetky dietky naučia. Vrchnosť chce, aby od terajska deti do Richvaldu do školy chodily, ale to je veru celkom nemožná vec. Vrch medzi Hafkou a Richvaldom je tak strmý, skalnatý a v zime pre ľad a veľké záveje tak neprístupný, že aj vyrasteným je fažko, a dakedy aj celkom nemožno prejsť, takže by tam slabé dietky zahynúť musely.

Hafčania aj dost dobre podporujú kresťanskú tlač. Chodí ta «Kresťan» v 4. výtiskoch, «Posla Božského Srдца Ježišovho» 4 výtisky a «Kráľovna Svätého Ruženca» 6 výtiskov. To je dost pre tak malú obec, však sú o mnoho väčšie obce, do ktorých ani jeden časopis nechodí, ako na príklad do susednej Lechnice, ktorá predsa aspoň 700 duší počíta.

Kaplica je na Hafke teraz veľmi pekná, oltár je nový so sochou škapuliarskej Panny Marie, kaplica je vymalovaná, s keramikom vyložená. Len ešte, keď už nie organ, aspoň harmonium chybuje do tej kaplice.

Na Škapuliarku, to jest dňa 16. júla, býva tam aj odpust, a síce z roka na rok väčší a peknejší, ľudia prichodia z pol Magury. Zvlášte toho roku bolo veľmi mnoho ľudí, 4 processie prišli, pri spovedi bolo asi 200, svätý škapuliar prijalo 90, kňazov bolo 9. Pod svätou omšou krásne spievali, pod vedením svojho pána farára hanušovské dievčatá. Tak krásny a príjemný spev ešte nikdy nebolo počuť na Hafke. Všetka česť a sláva tým bezzistným hanušovským speváckam! Nech im láskavý Pán Bok hojne odplatí! Nech im dá sily a zdravia, aby ho so svojim krásnym spevom a milým hlasom ešte dlhé časy chválil a oslavovať mohli.

Prajem všetkým mojim spolučitateľom «Kresťana» stálosti a vytrvalosti v dobrom!

Magurčan.

Holič.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom obľúbenom «Kresfane».

Veľký požiar zúril dňa 22. augusta v najchudobnejšej obci malačského okresu v Lakšar Novej Vsi. Oheň vybuchol odpoľudnia o 1 hodine v stodolách u «Studienky», kde všetci, ku ochrane pospiechajúci občania a hasičia sa shromáždili, nerátajúc na to, že by asi na 1 kilometer ležiacim dolným stodolám nebezpečenstvo hrozilo. Južný víchor za krátky čas preniesol zkazonosné iskry aj na dolné stodoly. Ukruťnému plameňu v obeť padlo 20 zbožím naplnených stodôl, viac pobočných stavísk, maštál, sila dreva a gazdovských strojov.

Chudobný ľud, ktorý sa tešil, že na zimu bude s najpotrebnejším zaopatrený, všetkého je pozbavený a hladu vystavený. Srdcolonné výjavy, ktoré sa pri ohni dialy, ani jedno oko suché nenechaly.

Najväčšie nešťastie utrpel Anton Klempa, ktorý krem

toho, že celý majetok ztratil, aj tej boľasti sa musel ešte dožiť, že jeho 26-ročná dcéra Helena, vydatá za Szojákom, pri bránení horiacej stodoly tak nešťastlivo spadla, že si pravú nohu zlomila, s ktorou za ohromných boľastí do prešporskej nemocnice odvezená bola, kde teraz ťažko nemocná leží. Škoda, zapríčinená požiarom, obnáša okolo 60—80.000 korún.

Drahý dobrodinci a priatelia! Ku Vám sa obraciam v mene všetkých vyhorelcov s tou prosbou, aby ste nezapomínali na ožobráčených chudákov, prispajte bárs jak malým milodarom na pomoc toho nešťastného a ubiedeného Iudu, učinite jeho biedny stav aspoň kolko-tolko snesiteľnejším.

Milodary s podakovaním prijíma farský úrad v Lakšarujfa.u.

Štedrosť Vašu Boh zaplatí.

S hlbokou úctou *Matej Klempa,*
úradník pošty v Holiči.

Nagy-Bittse.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Verejnú vďaku vyslovujem mojím milým v Amerike jestvujúcim farníkom za mne doposlané milodary, asice: na ozdobu chrámu farného veľko-bytčianskeho obetovali kollektorom Gašparovi Pavlík a Štefanovi Mikus-Madragun nasledujúci: Georg Harvanek 2 dol. 50 c., Gašpar Pavlík 2 dol. 50 c., Georg Steffun 2 dol., Jozef Mikus 2 dol. 50 c., Ladislav Steffun 4 dol., Ján Holás Pavlík 1 dol., Jozef Malobický Istvánik 2 dol., Jozef Pavlík Holás 5 dol., Štefan Kučko 1 dol., Štefan Kalabusz 2 dol., Ondrej Malobický 1 dol., Štefan Mikus Madragun 3 dol., Štefan Valo 3 dol., Ján Pavlík Bočkár 2 dol., Ján Ačjak 3 dol., Ján Malobický Hozák 3 dol., Jozef Bunta Ondreja Buntu syn 5 dol., Štefan Hladný 2 dol., Jozef Huszár 1 dol., Ondrej Hladný 1 dol. 50 c., Jozef Huszár Pavuček 2 dol., Ján Kalabusz Hrnčiar 2 dol., Maria Kalabusz 1 dol., Ján Susola slobodný 2 dol., Ján Huszár Čuhár 3 dol., Ján Valášek 2 dol., Terezia Valášek 2 dol., Jozef Valášek 1 dol., Ján Mikus Huszár 1 dol., Štefan Hajek 2 dol., Štefan Huszár Pavuček 1 dol., Jozef Kapusztiar 2 dol., Ondrej Stariček 1 dol. 50 c., Štefan Pavlík tolvajek 1 dol., Adam Holáš 1 dol., Terezia Pavlík Hrbáč 1 dol., Ján Pavlík tolvajek 1 dol., Ondrej Pavlík 50 c., Maria Pavlík 50 c., Jozef Pavlík 50 c., Ján Hajek 2 dol., Ondrej a Maria Blaško 3 dol. — Malo-Bytčania.

Štefan Bajza, Štefan Rilko, Ján Valášek Tomáš po 1 dolláre; Georg Vaclavik, Ján Halama, Ján Lovíšek, Justin Dubravka, Jozef Halama dovedna 95 centov — z Predmiera.

Zo Starovca: Gabriel Lukáč 1 dol. 50 c. Ondrej Lukáč 1 dol., Jozef Šibik 1 dol. z Jeszenice.

Tak tiež nech prijme moju vďaku v Amerike bydliači milý farník Štefan Bednárík rodák z Veľkej Bytče s jeho et. manželkou za mne doposlaných 277 korún

10 halierov, za ktorú summu som pre chrám náš, krásny, zlatom vyšiváný, brokátový Marianský. ornát zadovážil.

Najsladšie Srdco Ježišovo nech je hodnou odplatom všetkým tu spomenutým milodarcom, za ktorých som milerád sv. Omšu — čo odplatu a znak vďačnosti mojej — Bohu všemohúcemu obetoval.

Dr. Jozef Teszelszky, dekan a farár.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Pozvanie k predplateniu na veľmi užitočnú knihu pre Iud. *Nová, krásna kniha.* Poznať sám seba je jedna najvážnejšia potreba kresťana; poznať svoj rod, svojich rodných bratov, mala by byť snaha každého verného syna tejto vlasti. Ľudia, aby videli i prezrúvali mravy, obyčaje a pomery národov, cestujú na kraj sveta, a často-krát nepoznajú ani svoje najbližšie okolie. Poznať a zamilovať si svojich slovenských pobratimov nás učí nová kniha, ktorú napísal a veľkým nákladom vydať mieni slovenskej verejnosti už známi Karol A. Medvecký, kňaz biskupstva baňsko-bystrického. — Počuli ste už o Detve? Nuž o niekoľkých poblúdených našich spolubratoch popísať a rozchýriť čo najhoršie, pripraviť jednu obec o dobré meno, pre nezbednosti jednotlivcov, je nie kumšt, ale je ani nie skutok kresťanský; opísať Iud, jeho krásne obyčaje, od otcov zdedené zvyky, spôsob šatenia sa, jeho históriu (dejiny) od časov dávnych až po najnovšie, jeho utrpenie za časov poddanstva, spôsob a stav hospodárenia, vzdelanosť, dobročinnosť, ľudnosť, majetnosť, priemysel, starootcovské nárečie, svetochýrne detvanské výšivky, povery, povesti a báje, stavebný spôsob, utešené detvanské spevy, áno nahliadnuť do duše nášho Detvana: toto je už úloha veru o mnoho ťažšia, ale i záslušnejšia. A túto prácu podujal mladý spisovateľ, tak že po prečítaní jeho krásnej knihy, zamiluje si človek ten pekný Iud, ospravedlní, odpustí, ale neodsúdi bez lásky jeho niektoré chyby a poblúdenia, pozná v jasom svetle pravdy a krásy svojich bratov. — Kniha vytlačená bude s vyššie tridsať peknými obrázkami, vo veľkom formáte, a bude rozkošou a pýchou naplňovať každého, kto miluje slovenskú knihu, slovenské čítanie. Nuž zaopatri si túto knihu každý, kto len môže. — Kto zašle na meno vydavateľa do konca septembra tohoto roku 4 koruny, obdrží túto veľkú knihu v októbri franko. Od októbra nastúpi už krámska cena 5 korún. Prihláste sa, odberajte, predplácajte na knihu túto čím najhufnejšie a neobanujete. Peniaze a príhlasy posielajú sa na adresu: Velp. Karol A. Medveczky, správca fary. Prochof, Keló, p. Geletnek (Barsm.)

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Zázrak priemyslu!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydlčky
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedáci lížice
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové lížice
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú lížicu
- 1 kus amerického patentovaného striebra mlieko-užicu
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne
- 2 kusy imponantné stolové svietniky
- 1 kus tajnové cukrové sitko

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.
Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vyl len 6 zl. 60 kr. v najlacnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznai

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatka dať. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrásľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentovaného striebra záved
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19B. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcu markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznaúčich listov:
S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koločvár barón Bányfy jeho exel.
S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.

Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.
Zasielku s jedacim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošlú.

Bozovič, Kr.-Sörenska st. S. Keresztes hlavný slúžny.
Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vas, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. pošlat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drúlsým odporúčat.

Andrej Lehoczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-u. 28.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jelená“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

II.

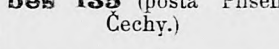
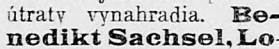
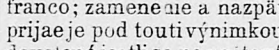
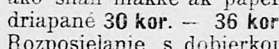
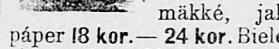
DVE pohladenia obyčajným mydlom.

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie. ==

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem.

Jozef Neškudla

cis. a kr. dvorný fabrikant v Olomúci (Morava).
Odporúča vo svojej vlastnej fabrike zhotovené, viacerými biskupskými vrchnosťami najvrúcejšie odporúčané zariadenia a kostolné náčinie,

ako: 1 Kazula z dobrého hodvabného štofu a k tomu potrebné 25-800 K. — 1 Pluvial a ku tomu potrebné 50-800 K. — 2 Dalmatiky a ku tomu potrebné 50-800 K. — Baldachin a ku tomu potrebné 100-1000 K. — Kostolné zástavy so židkou 40-400 K. — Kalichy zo striebra, pozlatené 120-500 K. — Monštrancie úplne zo striebra, pozlatené 450-2000 K. — Kalichy a monštrancie z polovice strieborne za pol ceny. — Kalichy v ohni zlatené 25-35 K. — Najlacnejší zadovažujúci prameň v celom Rakúsko-Uhorsku. — Pre chudobné kostoly 10%-vá zrážka. Cenník zdarma! Hotové zariadenia pre výber zašlú sa bezplatne, keďže sa približna cena označí.

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNSKONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutňavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunnicliffe v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÁTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule I koruna.

K dostanju v každej „Anjel“ lekáreň lekárni a u dorabateľa
doposielať klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b.

Pôvodný (Dr. Vámosyym vynalezový) „PURGO“ len v gálikoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit'.

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom SCHICHT čistý a slobodný je košdlivej látky.

Tajemstvo starca.

Skutočná udalosť.

Podáva ŠTEFAN SZABÓ ml. v PAKOZDE.

(Odtisk je zabránený.)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy žiaľbohu ťažko najde liek proti svojej chorobe. Aj ja som bol 6 rokov chorľavý a márne som probuval všelijaké prostriedky. Konečne raz čítam v novinách o Fellerovom «Elsa-Fluide», ktorý v apatieke v Stubici (Horvatsko dorábajú. No myslím si, oprobujem i tento prostriedok. Objednal som si na próbú 12 flášiek a môžem povedať, dobrí priatelia: za 6 rokov som následkom pákostnice a trhania v nohách nevládal chodiť. Nohy som nevládal dvíhať a spať som tiež nehomol. Desaf dní natieral som sa s Fellerovým Elsa-Fluidom a o tri týždne tak som ozdravel ako orech.

Všetecia susedia prišli obdivovať tento čarodajný prostriedok, ktorý mi pomohol. Všetecia vedeli, že som si dal zase poslať z toho Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne sused Mišo, žalujúca sa, že máva horúčnosť v hlave, zimnica ho trasieva a bolievajú ho nohy, ruky a kríže. Dal som mu flášku z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdravel. — Štefan z mlynu tiež prišiel, aby mu dal z toho čarodajného «Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena kašle a pichanie cití v prsách. Pomyslite si drahí ľudia, o 2 dni prišla jeho žena poďakovať sa, že jej «Elsa Fluid» úplne pomohol! — Práve v deň sv. Jozefa príjde kmotra Katrena a sdelí mi, že jej dieťa vždy dávi, má krče v brušku a vždy plače: óbohá žena nevedela si rady s ním. Už nakúpila všeličo z apatieky, staré baby tiež probovaly, čo len mohli, ale všetko márne. Prečítal som návod o upotrebení, ktorý je k «Elsa-Fluidu» pripravený a hľadám, či niet v ňom pomoci pre chorobu dieťaťa a skutočne bola pomoc i pre túto chorobu: desaf kvapiek z «Edo Faltsui» dnmleka, potom s Elsa-Fluidom natref bruško

dieťaťa a to istotne pomôže! Podám tedy žene jednu flášku a a hovorim: «No, netrúpte sa, drahá, čo je v tomto návode napísané, to je pravda, ale jestli pomôže prostriedok musíte mi vrátiť dve flášky miesto jednej. Ale to vám poviem, že jestli chcete pravý Elsa-Fluid, teda píšete zreteďelne: EUGEN V. FELLER apatekár v. Stubici Templom-utca 18. (zahrebská st.) A tento liek ani není drahý: cena 12 flášiek 5 korún a poštu platí tiež apatieka. Ešte v ten deň ozdravelo dieťa a o 8 dní suseda vrátila mi 20 flášiek Elsa-Fluidu miesto dvoch, lebo keby nebola mala tohoto «Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa zomrelo. Tento pád očul každý človek v obci a každý si objednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na svatbe Ondriša, kde ozaj milá vec bolo počúvať, ako si ľudia rozprávali o zázrakoch Fellerového Elsa-Fluidu. Jednému vyliečilo dieťa zo zrádnika, druhému o... nulo hlísty; výborne im pomáhal proti behačke, proti boleniu zubov, svrabu, odstráni lišaj, ružu rany, krče; bolenie žalúdka, nával k dáveniu, ľadvinový neduh, závrat, zimnicu, slabosti a nervositu. Jedon dávil krv, i tomu pomohol; druhý zase skoro ztratil zrak a teraz tak dobre vidí ako mladý človek. Dľa tohto teda vidno, že Elsa-Fluid výborne účinkuje proti všetkým neduhám. Ešte i volom a svinám pomohol; bo keď nechcaly žrať, gazdovia im dali Elsa-Fluidu a hned žrali. A tak môžem povedať, že toto je jediným prostriedkom, ktorý sa prospešne užíva proti všetkým neduhám a žeby ste pravý obdržal píšete zreteďelne takto:

EUGEN V. FELLER apatekár
STUBICA. Templom-utca 18. (zahrebska st.)

Keď si objednáte 12 flášiek «Elsa-Fluidu», tak máte platit 5 korún; ktorí si ho objednávajú, prajem im, aby im tak pomohol, ako mne.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid (Fellerov Fluid z esencií príjemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“) musí na všetkých úpravách a na každej fláške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». Ponevác najnovšie Fellerov Elsa-Fluid často pod všelijakými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „Feller“, a nech nepomýli opravdivý Fellerov Elsa-Fluid s podobne znejúcimi pade aninami (ako na príklad Zlatý-Elsa-Fluid, Lujza Fluid, Salvator-Fluid, Kotvovy-Fluid, Inda-Fluid, Svetovy-Fluid a voliaika bylinna esencijs (Kräutergeist) atd.). Nesvedomiti ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa». Aj s portom, škatulou a návodom k upotrebeniu! Zdarma dostanete po každom opätovne objednanom tucte, Elsa-Fluidu 1 flášku. Chraňme sa od napodobnovania! — Pri 12 fláškách. Menej neposielame.

12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún	— hal.
24 „ „ 12 „ „	8 „	60 „
36 „ „ 18 „ „	12 „	40 „
48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš	16 korún	— hal.
60 „ „ 30 „ „	20 „	„

Kto na žaludkové bolesti a na netrávenie (chufi k jiedlu) trpí, tomunaj

lepšie odporúča ju sa Fellerove Rebarbara-Elsa-Pilulky s ochranou známku «Elsa» (Pil. rhei chim. comp.) na krátko: „Elsa-Pilulky“. Této pilulky istotne rýchlo a bez bolosti napomáhajú na prehnanie; účinkujú rýchle, isto, bezbolastne, zvyšujú chuť k jedeniu a napomáhajú trávenie, čistia ufavuju ako bóle aj choroby žalúdka tráviacich ústrojov. Obzvláštne pri zlom trávení, že táčke atd. atd. a pri druhých chybách: dopomáhajú tiež i pri tvrdej stolici natoľko, nakoľko koža a druhé ústroje potrebuju sa. Velký počet povdačných listov. Mnoho pochvali o užívaní piluliek v jedno spolu s Fellerovim „Elsa-Fluidom“. Pilulky sú len vtedy opravdivé, keď na žltu zabarvených škatulkách nachodi sa ochranná známka „Elsa“ a podpis „Feller“.

6 škatuliek stojí 4 kor., a 12 škatuliek stojí 7 kor. 60 fill.

Aj Mozaffar Eddine šach perzsky potrebuje Fellerov Elsa-Fluid a dopisom veľmi vreľého obsahu dal na vedomie dorabateľovi, že je veľmi spokojný, znakom uznania ale lekárnikovi Fellerovi udelil rad Leva a Sluka. Hassan Khan radca šachov tiež pochválil Fellerov Elsa-Fluid.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a pravé Fellerove Elsa-pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorabateľa:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utca 18. szám. (zahrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u. lekárnik Jozefa Töröka, v. lekárni «Nádor» dra Eggera.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.